

[Pradžia](#) > ... > [Jūsų Teisės](#) > [Nusikaltimų Aukos](#) > [Nukentėjusiųjų Teisės Pagal Šalis](#) > 2 - Pranešimas apie nusikaltimą ir mano teisės tyrimo arba teismo nagrinėjimo metu.

2 - Pranešimas apie nusikaltimą ir mano teisės tyrimo arba teismo nagrinėjimo metu.

Kaip galiu pranešti apie nusikaltimą?

Jeigu tapote nukentėjusiuoju, galite apie nusikaltimą pranešti bet kuriai policijos nuovadai arba prokurorui.

Pranešimą galite pateikti žodžiu arba raštu ir turite jį pasirašyti. Pranešimą taip pat gali pateikti trečioji šalis. Nors ir neprivaloma, patartina į pranešimą įtraukti atitinkamus savo asmens duomenis, įskaitant adresą, kuriuo galima su jumis susisiekti, taip pat trečiosios šalies, pranešančios apie nusikaltimą, asmens duomenis.

Be to, patartina pateikti įrodymus ir informaciją, kurią galite turėti apie įtariamąjį. Visa tai palengvins tyrimą.

Policija turi užpildyti oficialią formą (paprastai kompiuterinę), į ją įrašydama jūsų pateiktą informaciją. Nuo šio momento jūsų pranešimas apie nusikaltimą bus bylos dalis.

Galite apie nusikaltimą pranešti bet kuriai policijos nuovadai arba tiesiogiai prokurorui.

Pranešimas gali būti pateikiamas vokiečių kalba arba bet kuria iš oficialių regioninių kalbų.

Jeigu vokiečių ar kitą oficialią kalbą mokate nepakankamai gerai, turite teisę naudotis vertėjo žodžiu pagalba.

Tam tikrų nusikaltimų (pvz., smurtinių nusikaltimų arba seksualinių nusikaltimų) atveju turite teisę reikalauti, kad pranešti apie nusikaltimą jums padėtų paramos aukoms organizacija.

Nėra konkretaus termino, iki kurio reikia pranešti apie nusikaltimą. Tačiau po tam tikro teisės aktuose nurodyto laikotarpio policija, prokuroras arba teismas gali atsisakyti nagrinėti bylą. Šis laikotarpis skiriasi priklausomai nuo atitinkamo nusikaltimo rūšies (senaties terminai).

Valdžios institucijos privalo pradėti tyrimą, kai jos informuojamos apie įtariamą nusikalstamą veiką (išimtis: nusikaltimai, už kuriuos persekiojama privataus kaltinimo tvarka).

Kaip galiu sužinoti, kas vyksta šioje byloje?

Kai pranešite apie nusikaltimą, gausite rašytinį jūsų pranešimo patvirtinimą. Jame bus nurodytas pranešimo numeris. Vėliau susisiekę su kompetentinga policijos nuovada ir nurodę šį pranešimo numerį, galėsite pasikalbėti su pareigūnu, atsakingu už jūsų bylą.

Jeigu pranešimą raštu pateikiate policijai arba prokurorui, turite paprašyti jums suteikti pranešimo numerį. Paramos aukoms organizacijos jums padės sužinoti atitinkamą pranešimo numerį.

Kaip nukentėjusysis, turite teisę susipažinti su bylos medžiaga. Ši galimybė gali būti nesuteikiama arba apribojama tik tuo atveju, jeigu susipažinimas su bylos medžiaga galėtų sukelti pavojų tyrimui arba turėti įtakos jūsų, kaip liudytojo, parodymams.

Prokuratūra jus informuos apie svarbius proceso įvykius. Pavyzdžiui, jums bus pranešta, jeigu valdžios institucijos nuspręs nebetęsti baudžiamojo persekiojimo, sustabdyti tyrimą arba svarstys galimybę vietoje įprastinio baudžiamojo proceso skirti alternatyvias priemones.

Ar turiu teisę gauti teisinę pagalbą (tyrimo arba teismo nagrinėjimo metu)? Kokios taikomos sąlygos?

Jūs paremti ir jums atstovauti palaikant ryšius su teisėsaugos institucijomis gali advokatas, paramos aukoms organizacijos narys ar kitas tinkamas asmuo.

Jeigu turite teisę į teisinę paramą, advokatai, bendradarbiaudami su specializuotomis paramos aukoms organizacijomis, nemokamai padės jums ginti savo teises proceso metu. Psichosocialinė ir teisinė pagalba taip pat teikiama:

- asmenims, kuriems dėl tyčinės nusikalstamos veikos galbūt kilo prievartos pavojus arba buvo pavojingai grasinama, buvo pažeista jų seksualinė neliečiamybė ar apsisprendimo teisė arba įvykdant tokį nusikaltimą buvo išnaudota jų asmeninė priklausomybė;
- jeigu esate asmens, kuris galbūt mirė dėl nusikaltimo, artimas giminaitis arba nusikaltimo liudininku tapęs giminaitis.
- nuo teroristinių nusikaltimų nukentėjusiems asmenims;
- nuo tipinio neapykantos nusikaltimo internete nukentėjusiems asmenims. Tai apima persekiojimą, nuolatinį priekabiavimą telekomunikacijų ar IT sistemos priemonėmis (kibernetinis priekabiavimas) ir kurstymą. Šis nusikaltimas taip pat apima tokias nusikalstamas veikas kaip garbės ir orumo įžeidimas, kaltinimai dėl nusikalstamos veikos, kurie jau buvo atmesti kaip nepagrįsti, įžeidimai ir šmeižtas, kai yra tam tikrų priežasčių daryti prielaidą, kad veika buvo padaryta naudojantis telekomunikacijomis arba naudojant IT sistemą;
- nepilnamečiams, kurie savo socialinėje aplinkoje buvo smurtinių veiksmy (smurto šeimoje, smurto prieš vaikus) liudininkai.

Pagalba turi būti reikalinga nukentėjusiojo teisėms apsaugoti, ją garantuoja paramos aukoms organizacija. Nukentėjusiesiems, kurių seksualinė neliečiamybė galėjo būti pažeista ir kuriems dar nėra suėję 14 metų, paprastai teikiama psichosocialinė parama.

Jeigu neturite teisės naudotis paramos aukoms paslaugomis, galite kreiptis į teismą nemokamos teisinės pagalbos, jeigu įstojote į procesą kaip civilinis ieškovas. Jeigu teismas mano, kad reikalingas teisinis atstovavimas (ypač siekiant išvengti vėlesnio civilinio ieškinio), o jūsų pajamų nepakanka sumokėti už teisinio atstovo paslaugas nesukeliant pavojaus jūsų pragyvenimui, prašymas bus patenkintas.

Ar galiu prašyti kompensuoti išlaidas (patirtas dėl dalyvavimo tyrime ir (arba) teismo nagrinėjimo procese)? Kokios taikomos sąlygos?

Bus kompensuotos kelionės į prokuratūrą, teismą arba apklausos vietą išlaidos ir bus sumokėta kompensacija už prarastą laiką, jeigu dėl to patyrėte finansinių nuostolių. Jeigu esate liudytojas ir turite pernaktoti ir papusryčiauti, papietauti arba pavakarieniauti konkrečioje vietovėje, jūsų viešnagės išlaidos bus kompensuotos iki tam tikros sumos. Reikalavimą sumokėti šią sumą turite pateikti per 14 dienų.

Ar galiu pateikti skundą, jei mano byla bus nutraukta jos neperdavus teismui?

Jeigu prokuroras nutraukia procesą, jūs turite būti informuotas. Tada galite per 14 dienų paprašyti prokuroro paaiškinti šio sprendimo priežastis. Taip pat galite prašyti tęsti procesą, jeigu:

- buvo pažeista arba netinkamai taikoma teisė;
- kyla nemažai abejonių dėl faktų, kuriais grindžiamas sprendimas nutraukti procesą, tikslumo arba
- galima pateikti naujus faktus arba įrodymus tolesniam proceso vykdymui pagrįsti.

Prašymas turi būti pateiktas per 14 dienų nuo to laiko, kai jūs informuojamas apie prokuroro sprendimą nutraukti procesą arba gaunate išdėstytas šio nutraukimo priežastis. Jeigu per šį laikotarpį tokios informacijos negavote, laikotarpis pratęsiamas iki trijų mėnesių nuo sprendimo priėmimo. Prašymas tęsti procesą turi būti adresuojamas prokurorui.

Jeigu prokuroras mano, kad prašymas yra gerai pagrįstas, jis toliau vykdys procesą. Priešingu atveju prokuroras turi parašyti atsakymą ir jį kartu su byla pateikti teismui, kuris priims sprendimą dėl jūsų prašymo. Jeigu teismas prašymą patenkina, prokuroras turi tęsti procesą. Priešingu atveju prašymas atmetamas.

Jeigu prokuroras nusprendžia skirti įprastiniam baudžiamajam procesui alternatyvias priemones, jo sprendimo apskūsti negalite.

Jeigu buvo pateikti kaltinimai ir prokuroras vėliau bylą nutraukia, tam tikromis aplinkybėmis jūs turite teisę palaikyti kaltinimus kaip papildomas kaltintojas. Šiuo atveju jūs jau turite būti įstojęs į procesą kaip civilinis ieškovas. Tada jūs, pareiškęs, kad palaikysite kaltinimus, įgyjate papildomo kaltintojo statusą.

Ar galiu dalyvauti nagrinėjant bylą teisme?

Būdamas nukentėjusysis, jūs turite teisę dalyvauti nagrinėjant bylą teisme. Atvykti į teismą būsite šaukiamas tik tuo atveju, jeigu privalote duoti parodymus kaip liudytojas. Įvykdyti šaukimą atvykti nukentėjusysis privalo tik tuo atveju, jeigu yra šaukiamas kaip liudytojas.

Jeigu naudojate paramos aukoms paslaugomis, šias paslaugas teikianti paramos aukoms organizacija bus informuojama apie posėdžių datas.

Jeigu tyrimo metu davėte parodymus per kryžminę apklausą, bylos nagrinėjimo teisme data bus nurodyta tik tuo atveju, jeigu to prašėte. Jeigu esate civilinis ieškovas, papildomas kaltintojas arba privatus kaltintojas, jums bus tinkamai pranešta apie konkrečias posėdžių datas. Neatsižvelgiant į tai, ar teisminis nagrinėjimas yra viešas, būdamas nukentėjusysis, turite teisę dalyvauti ir būti lydimas asmens, kuriuo pasitikite – advokato, paramos nukentėjusiesiems organizacijos nario arba kito asmens. Turite teisę pateikti klausimus kaltinamajam, liudytojams ir ekspertams ir būti išklaustas dėl jūsų teisės į kompensaciją.

Jeigu esate civilinis ieškovas, galite nuspręsti posėdyje nedalyvauti. Tačiau jeigu esate privatus kaltintojas ir nedalyvaujate posėdyje, teismas padarys nenuginčijamą prielaidą, kad jūs jau nesate suinteresuotas nuteisimu, ir bylą nutrauks.

Jeigu nemokate vokiečių kalbos (ar kitos oficialios kalbos), turite teisę per posėdį naudotis vertimo žodžiu paslaugomis.

Koks yra mano oficialus statusas teisingumo sistemoje? Pavyzdžiui, ar galiu pasirinkti: nukentėjusiojo, liudytojo, civilinio ieškovo arba privataus kaltintojo statusą?

Jūs esate nukentėjusysis, jeigu atitinkate aktualius įstatymų reikalavimus. Nukentėjusiojo statusą turi toliau nurodyti asmenys:

- asmenys, kuriems dėl tyčinės nusikalstamos veikos galbūt kilo prievartos pavojus arba buvo pavojingai grasinama, buvo pažeista jų seksualinė neliečiamybė ar apsisprendimo teisė arba įvykdant tokį nusikaltimą buvo išnaudota jų asmeninė priklausomybė;
- dėl nusikaltimo galimai mirusio asmens sutuoktinis, registruotas partneris, gyvenimo partneris, pirmosios eilės giminaičiai, brolis ar sesuo ir kiti to asmens išlaikomi asmenys, taip pat kiti giminaičiai, kurie tapo nusikaltimo liudininkais, ir
- bet kuris kitas asmuo, kuriam nusikaltimu buvo padaryta žala arba kurio teisėtiems interesams, saugomiems baudžiamosios teisės priemonėmis, galimai buvo kitaip pakenkta.

Jūs esate liudytojas, jeigu pastebėjote baudžiamajam procesui aktualių dalykų. Tai tyrimo metu nustatys policija ir prokuroras. Teismo nagrinėjimo metu šį sprendimą priims teismas.

Galite nuspręsti, ar pageidaujate įstoti į procesą kaip civilinis ieškovas.

Taip pat galite nuspręsti, ar pageidautumėte tęsti procesą kaip papildomas kaltintojas, jeigu kaltinimų būtų atsisakyta.

Kokios yra mano su šiuo statusu susijusios teisės ir pareigos?

Visos valdžios institucijos proceso metu privalo gerbti jūsų, kaip nukentėjusiojo, asmens orumą ir jūsų suinteresuotumą apsaugoti savo asmens privatumą. Turi būti tinkamai atsižvelgiama į jūsų teises, interesus ir konkrečius apsaugos poreikius. Pasitaikius pirmai galimybei, visi nukentėjusieji turi būti informuojami apie savo teises ir apie galimybę gauti pagalbą ir kompensaciją.

Jūsų prašymu jums turi būti išduotas jūsų pranešimo apie nusikaltimą patvirtinimas.

Kiekvienas nukentėjusysis turi teisę į atstovavimą ir konsultaciją. Šias paslaugas gali suteikti advokatas, paramos aukoms organizacija arba kitas tinkamas atstovas. Jeigu turite teisę į paramos aukoms paslaugas, procese jums atstovaus teisinę paramą jums teikiantis asmuo.

Jeigu neatitinkate teisinės paramos gavimo sąlygų, tačiau pageidaujate būti atstovaujamas advokato kaip civilinis ieškovas, tam tikromis sąlygomis galite kreiptis teisinės pagalbos.

Būdamas liudytojas, esate atleistas nuo pareigos duoti parodymus, jeigu dėl jūsų parodymų jūsų giminaičiui kiltų baudžiamoji atsakomybė. Jūs šią teisę prarandate, jeigu esate suaugusysis ir reikalaujate kompensacijos kaip civilinis ieškovas baudžiamajame procese.

Galima neatsakyti į pavienius klausimus:

- jeigu atsakymas būtų žeminantis arba dėl jo jums arba jūsų šeimos nariui kiltų tiesioginių ir nemažų finansinių nuostolių rizika;
- jeigu atsakymas būtų susijęs su jūsų arba kito asmens asmeniškiausia sritimi;
- jeigu manote, kad klausimai apie smulkius seksualinio nusikaltimo aspektus yra nepagrįsti.

Tačiau jūs galite būti įpareigotas atsakyti, jeigu jūsų parodymai yra itin svarbūs proceso esmei.

Jeigu apklausoje dalyvauja kiti asmenys, turi būti pasirūpinta, kad nebūtų atskleisti jūsų asmens duomenys. Jūs neprivalote atskleisti savo namų adreso. Vietoj to jūs galite nurodyti kitą adresą, kuriuo valdžios institucijos galėtų su jumis susisiekti.

Jūs turite teisę susipažinti su bylos medžiaga, jeigu ji yra susijusi su jūsų interesais. Už tam tikrą mokestį taip pat galite prašyti bylos kopijų. Jeigu jums suteikta teisinė pagalba arba reikia kopijų, kurios yra ekspertų, viešųjų įstaigų, tarnybų ir institucijų išvados ir nuomonės, tos kopijos pateikiamos nemokamai.

Jeigu nusikaltimo vykdytojas paleidžiamas iš įkalinimo įstaigos arba kardomojo kalinimo vietos, turite būti apie tai informuotas, jei dėl tyčinės nusikalstamos veikos esate smurto ar pavojingo grasinimo auka, jei buvo pažeista jūsų seksualinė neliečiamybė ar laisvas apsisprendimas, jei darant tokį nusikaltimą buvo pasinaudota tuo, kad esate išlaikomas, arba jei esate pažeidžiama auka. Jeigu esate kitokio nusikaltimo auka, turite pateikti prašymą, nurodydami, kad norėtumėte būti informuotas apie nusikaltimo vykdytojo paleidimą.

Prokuroras jus turi informuoti apie proceso nutraukimą, taip pat apie tolesnį jo vykdymą ir apie tyrimo nutraukimą. Jeigu svarstomos įprastiniam baudžiamajam procesui alternatyvios priemonės, turite gauti visapusišką informaciją apie savo teises. Jeigu prokuroras procesą nutraukė, tam tikromis aplinkybėmis galite prašyti, kad procesas būtų tęsiamas.

Jeigu vokiečių kalbą mokate nepakankamai gerai arba esate kurčiasis ar nebylys, turite teisę naudotis vertėjo raštu ir (arba) žodžiu pagalba. Be to, turite teisę dalyvauti kryžminėse apklausose, įvykių atkūrimo ir teismo nagrinėjimo procesuose, kurių metu turite teisę pateikti klausimus ir prašymus.

Ar teismo nagrinėjimo metu galiu padaryti pareiškimą ar duoti parodymus? Kokios taikomos sąlygos?

Būdamas nukentėjusysis, turite teisę duodami parodymus daryti pareiškimus arba kitokiu būdu dalyvauti apklausoje ar posėdyje. Pavyzdžiui, galite pareikšti, kad įstojate į procesą kaip civilinis ieškovas ir norėtumėte, kad jums priteistų kompensaciją. Taip pat turite teisę pateikti klausimus kaltinamajam, liudytojams ir ekspertams.

Turite teisę duoti parodymus, jeigu esate šaukiamas į apklausą arba posėdį.

Jeigu jūs esate ir liudytojas, privalote paisyti gauto šaukimo ir pateikti teisingą ir išsamią informaciją.

Kokią informaciją gausiu nagrinėjant bylą teisme?

Nagrinėjant bylą teisme, apklausos pradžioje būsite informuojamas apie savo teises.

Galite nuspręsti, ar pageidaujate dalyvauti visuose teismo bylos nagrinėjimo posėdžiuose.

Sprendimas bus skelbiamas posėdžio pabaigoje. Sprendimo turinį galite sužinoti pasilikdami iki posėdžio pabaigos arba susipažinę su teismo bylos medžiaga.

Jeigu įstojote į procesą kaip civilinis ieškovas, teismas savo sprendime taip pat privalo nuspręsti dėl jūsų ieškinio. Jeigu teismas priima sprendimą, kad turite gauti kompensaciją, pagal civilinę teisę sprendimas laikomas vykdytinu nurodymu ir jūs galite kreiptis į federalinę valdžią, kad ji išmokėtų kompensacijos avansą. Tačiau taikoma sąlyga, kad nuteistas asmuo negali iš karto įvykdyti mokėjimo prievolės, nes atlieka (įkalinimo) bausmę.

Teismas taip pat gali nurodyti, kad nukentėjusiajam priklausantis turtas, kurį turi kaltinamasis, būtų grąžintas nukentėjusiajam.

Ar turėsiu galimybę susipažinti su bylos medžiaga?

Jūs turite teisę susipažinti su bylos medžiaga. Ši galimybė gali būti nesuteikiama arba apribojama tik tuo atveju, jeigu susipažinimas su bylos medžiaga galėtų sukelti pavojų tyrimui arba turėti įtakos jūsų, kaip liudytojo, parodymams.

■ Paskutinis naujinimas: 02/07/2025

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos valstybės narės. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Europos Komisija nepriima jokios atsakomybės ar teisinių įsipareigojimų už šiame dokumente pateiktą ar nurodomą informaciją ar duomenis. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisykles rasite puslapyje „Teisinė informacija“.